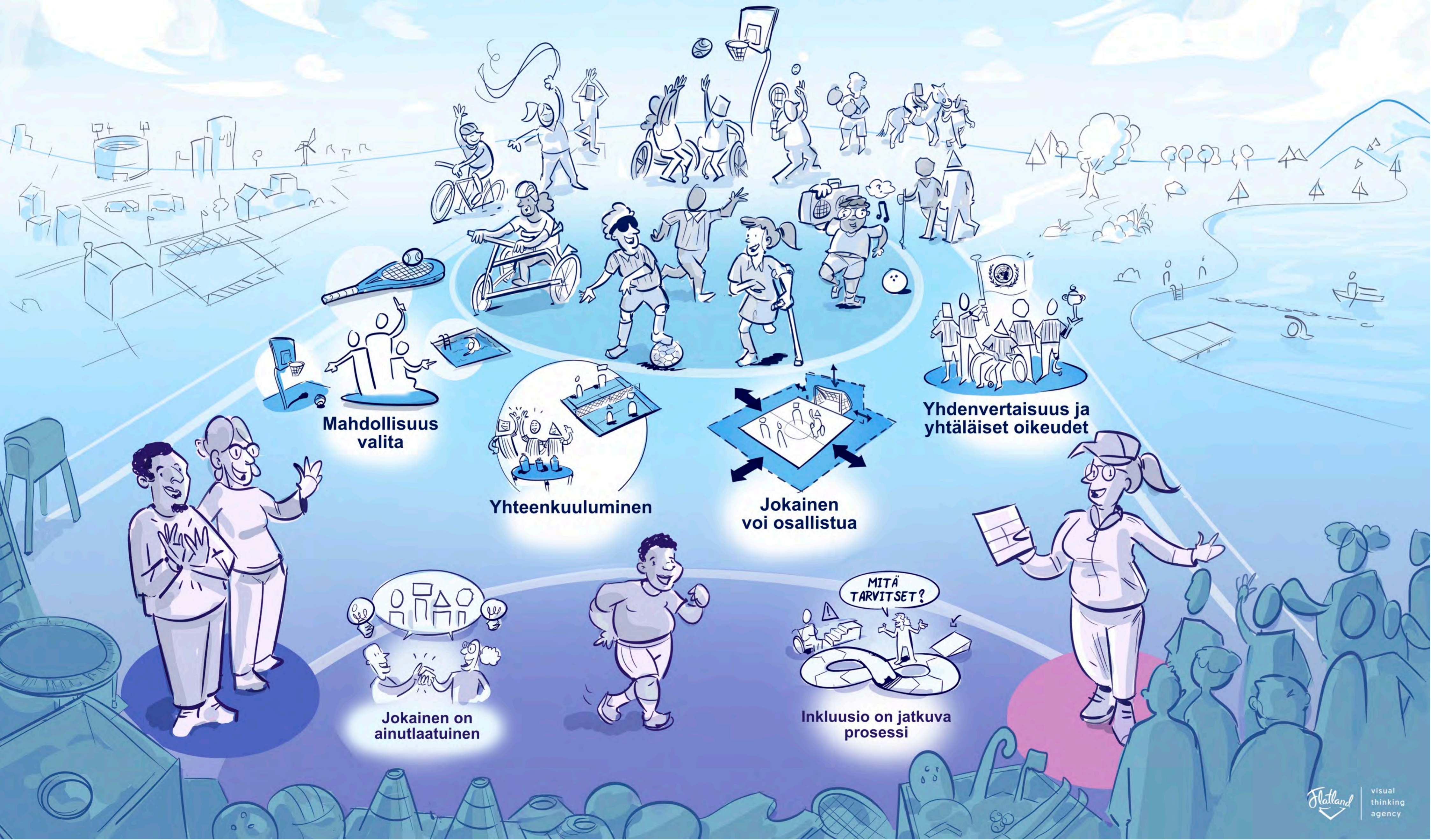

INKLUUSIO URHEILUSSA

Vammaisten nuorten, heidän vanhempensa ja liikunta-alan ammattilaisten näkemyksiä

Mahdollisuus valita

Yhteenkuuluminen

Jokainen voi osallistua

Yhtenvertaisuus ja yhtäläiset oikeudet

Jokainen on ainutlaatuinen

Inkluisio on jatkuva prosessi

On tärkeää kuunnella vammaisten nuorten omia näkemyksiä, toiveita ja tunteita inklusiosta urheilussa. Tästä syystä vammaisille nuorille, heidän vanhemmilleen ja liikunta-alan ammattilaisille järjestettiin fokusryhmähaastattelut verkossa Suomessa, Liettuassa, Portugalissa ja Alankomaissa. Haastatteluista tunnistettiin seitsemän inklusioon urheilussa liittyvää teemaa, jotka kuvataan jäljempänä yksitellen.

Mahdollisuus valita

Mahdollisuudella valita tarkoitetaan, että haluamme itse valita mitä ja missä liikumme. Haluamme vaihtoehtoja ja mahdollisuuden kokeilla, mikä meille sopii parhaiten.

Vammaiset nuoret haluavat urheiluun/harrastuksiin liittyviä vaihtoehtoja samalla tavalla kuin muut lapset. Yksi lapsista kertoi seuraavaa: ”Olen saanut itse valita harrastukseni ja pidän siitä valtavasti!” Vanhemmat korostavat vaihtoehtojen merkitystä ja edellyttävät, että heidän lapsensa pitäisi pystyä valitsemaan urheilulaji taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan. Ammattilaisten tulisi antaa lapsille mahdollisuus kokeilla eri lajeja ja tehdä oma valintansa.

Yhteenkuuluminen

Yhteenkuulumisella tarkoitetaan sitä, että tunnemme kuuluvamme ryhmään tai joukkueeseen. Liikunta ja urheilu mahdollistavat yhteistyön ja yhdessä toimimisen niin kentällä kuin sen ulkopuolellakin. Esimerkiksi seurojen grillijuhlat ja muut yhteiset tapahtumat voivat olla hyvin tärkeitä.

Nuorille on tärkeää tuntea itsensä tervetulleeksi ja kuuluvansa ryhmään: ”...en tunne itseäni ulkopuoliseksi. Kuulun sinne, koen että kuulun, koska olen mukana ryhmässä...” Vanhemmat painottavat yhteenkuuluvuuden tunnetta peleissä ja harjoituksissa ja ystävyyssuhteita, joita harrastamisen parissa syntyy. Ammattilaisille inklusio merkitsee sitä, että lapsi tuntee olonsa tervetulleeksi ja olevansa osa ryhmää tai joukkuetta.

Jokainen voi osallistua

Jokainen voi osallistua merkitsee, että on helpompaa vaihtaa aktiviteettia kuin ihmisiä. Valmentajat voivat olla luovia ja auttaa meitä osallistumaan omalla tavallamme. Kaikki voivat urheilla!

Lähes kaikki fokusryhmiin osallistuneet lapset olivat sitä mieltä, että kaikki voivat osallistua urheiluun: ”Minusta kaikki voivat osallistua urheiluun. Ei välttämättä aina samalla tavalla, mutta kukin omalla tavallaan...” Myös vanhemmat ja ammattilaiset painottivat, että jokainen on tärkeä. Olosuhteiden ja ympäristön tulee mukautua vammaisten lasten yksilöllisten toiveiden ja tarpeiden mukaiseksi siten, että heillä on mahdollisuus osallistua urheiluun. Se ei ole oikeasti niin vaikeaa: ”Soveltamalla teet sen mahdolliseksi.”

Yhdenvertaisuus ja yhtäläiset oikeudet

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että meillä kaikilla on oikeus urheilla ja harrastaa. ”Olemme kaikki samanarvoisia ja olemme kaikki erilaisia.”

Vanhempien mukaan heidän vammaisella lapsellaan ei ole samoja oikeuksia ja mahdollisuuksia kuin vammattomilla lapsilla ja tähän tarvitaan muutos. Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksen mukaan kaikilla ihmisillä on oikeus vapaa-ajantoimintaan. Tällaiset yhtäläiset mahdollisuudet eivät kuitenkaan aina ole toteutuneet vammaisten nuorten kohdalla. Yksi lapsista ilmaisi asian osuvasti: ”Olemme kaikki samanarvoisia ja olemme kaikki erilaisia.” Jokainen meistä on ainutlaatuinen ja se tekee meistä samanarvoisia.

Jokainen on ainutlaatuinen

Myös vanhemmat ja valmentajat ovat sitä mieltä, että on tärkeää ottaa huomioon, että kaikki ovat ainutlaatuisia yksilöitä. Erojen tunnustaminen onkin ensimmäinen askel kohti avoimempaa yhteiskuntaa.

Vanhemmat ja ammattilaiset muistuttavat, että kaikki ihmiset, vammaiset ja vammattomat, ovat ainutlaatuisia. Yksilölliset erot on otettava huomioon vammaisten lasten toimintaympäristössä. Tämä on ensimmäinen askel kohti ”erilaista ja avoimempaa suhtautumista yhteiskunnassa ylipäätään” ja muutosta liikunta- ja urheilukulttuurissa.

Inklusio on jatkuva prosessi

Inklusio on jatkuva prosessi. Tämä tarkoittaa, että pienillä teoilla saadaan aikaan suuria muutoksia. Meidän on jatkettava yhteistyötä. Se on jokaisen vastuulla!

Sekä vanhemmat että ammattilaiset pitävät inklusiota urheilussa monivaiheisena ja jatkuvana prosessina. Pienet edistysaskeleet saavat aikaan valtavan muutoksen: ”...se oli prosessi, joka tapahtui. Siirtymä”. Olemme yhdessä vastuussa siitä, että jatkamme työtä inklusiivisten liikunta- ja urheilumahdollisuuksien puolesta.

Terminologia on haastava

Inklusiiossa kyse ei ole kielestä vaan vaihtoehtoista, mahdollisuuksista ja yhteenkuuluvuudesta. Kysykää meiltä, mitä tarvitsemme, mihin pystymme ja mistä pidämme. Vain yhdessä voimme tehdä urheilusta inklusiivisempää.

Ammattilaisilla on hankaluuksia inklusioon liittyvien termien kanssa: ”...meidän ei pitäisi aiheuttaa pelkoa tällä termiviidakolla.” Ammattilaisille on usein vaikeaa käyttää oikeita sanoja. Inklusiiossa ei kuitenkaan ole kyse kielestä. Kysy lapsilta, mitä he tarvitsevat, mihin he pystyvät ja mistä he pitävät.